

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 76/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Marcel Biznár, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 a jej upovedomením č. k. 1 KPt 543/15/1100-40 z 5. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 a jej

upovedomením č. k. 1 KPt 543/15/1100-40 z 5. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté upovedomenie krajskej prokuratúry“). Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 11. januára 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 5. marca 2018 na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa okrem iného aj proti [REDAKOVANÉ], prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „prokurátorka okresnej prokuratúry“). Generálna prokuratúra podanie v časti smerujúcej proti prokurátorky okresnej prokuratúry podľa obsahu posúdila ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora a 13. augusta 2018 postúpila vecne príslušnej krajskej prokuratúre.

Krajská prokuratúra napadnutým upovedomením z 5. decembra 2018 podanie sťažovateľa smerujúce proti prokurátorky okresnej prokuratúry ako nedôvodnú žiadosť podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) odložila.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že krajská prokuratúra sa „*preskúmateľným spôsobom vôbec nezaoberala*“ skutočnosťami uvedenými v jeho trestnom oznámení z 5. marca 2018, v ktorom poukazoval na nesprávny a nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní. Podľa sťažovateľa krajská prokuratúra „*trestné oznámenie sťažovateľa zo dňa 05.03.2018 vybavila v konaní sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 tak, že sťažovateľovo trestné oznámenie z 05.03.2018 v rozpore s jeho obsahom arbitrárne a bez preskúmateľného odôvodnenia vyhodnotila po 9 mesiacoch ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti prokurátora v trestnom konaní, pričom podanie sťažovateľa podľa príkazu Generálneho prokurátora SR č. 6/2017 z 01.06.2017 ako nedôvodné a v rozpore s Trestným poriadkom č. 301/2005 Z. z. odložila na základe zmätočného a nepreskúmateľného odôvodnenia, pričom podľa názoru sťažovateľa dala sťažovateľovi za pravdu v podstatnej časti ním uvádzaného právneho názoru, v dôsledku čoho (okrem iného) napadnuté nezákonné Upovedomenie Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. 1 KPt 543/15/1100-40 z 05.12.2018 obsahuje rozpor výroku s odôvodnením a tým pádom je zmätočné.*

Krajská prokuratúra Bratislava pri vybavovaní trestného oznámenia zo dňa 05.03.2018 v konaní sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 vôbec neaplikovala Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z., ale arbitrárne aplikovala na vec iba príkaz Generálneho prokurátora SR č. 6/2017, čím jednak znegovala Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z. a teda pri vybavovaní trestného oznámenia postupovala podľa podzákonnej právnej normy, ktorá nie je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a súčasne ignorovala ustanovenie § 31 ods. 5 zák. č. 153/2001 Z. z.“.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zároveň uvádza, že „podal trestné oznámenie a v súlade s princípom legitímneho očakávania očakával zo strany orgánu činného v trestnom konaní, aby v konaní sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 bolo vydané Uznesenie podľa zák. č. 301/2005 Z. z., proti ktorému by mal možnosť podať sťažnosť podľa § 185 a nasl. zák. č. 301/2005 Z. z. - čo sa vôbec nestalo a preto je toho názoru, že Krajská prokuratúra Bratislava porušila jeho právo na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR č. 460/1992 Zb.. Podľa názoru sťažovateľa zo strany Krajskej prokuratúry Bratislava zastúpenej... pravdepodobne mohlo dôjsť ku spáchaniu trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 zák. č. 300/2005 Z. z., pretože na podklade trestného oznámenia zo dňa 05.03.2018 vôbec nedošlo zo strany Krajskej prokuratúry Bratislava v konaní sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 k vydaniu Uznesenia podľa zák. č. 301/2005 Z. z., čím nedošlo k odstráneniu právnej neistoty u sťažovateľa, ktorej vyriešenie legitímne a v súlade so zákonom a Ústavou SR predpokladal a súčasne bola sťažovateľovi následne aj odňatá možnosť podať riadny opravný prostriedok - sťažnosť proti Uzneseniu, ktoré malo byť vydané podľa zák. č. 301/2005 Z. z.“.

4. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„(i) Krajská prokuratúra Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 543/15/1100 ako aj Upovedomením sp. zn. 1 KPt 543/15/1100-40 zo dňa 05.12.2018 porušila základné právo sťažovateľa na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v platnom znení tým, že nerozhodovala v intenciách zák. č. 301/2005 Z. z., ale výlučne podľa príkazu Generálneho prokurátora SR č. 6/2017 z 01.06.2017, ktorý nemá právnu silu zákona a tiež nie je súčasťou právneho poriadku

Slovenskej republiky, pričom príkaz Generálneho prokurátora SR č. 6/2017 z 01.06.2017 nemôže byť nadradený nad zákon č. 301/2005 Z. z.

(ii) Upovedomenie Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. 1 KPt 543/15/1100-40 zo dňa 05.12.2018 sa v celosti zrušuje a vec sa vracia Krajskej prokuratúre v Bratislave na nové prejednanie a nové rozhodnutie.

(iii) Krajská prokuratúra Bratislava je povinná uhradiť [REDAKOVANÉ] ako sťažovateľovi trovy konania v sume 346,26 € na účet spoločnosti Advokátska kancelária... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

7. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť a pri posudzovaní existencie dôvodov odmietnutia podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde prihliadal aj na právnu úpravu účinnú v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, ako aj na ustálenú judikatúru ústavného súdu súvisiacu s touto právnou úpravou.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

11. Podstatou veci je tvrdenie sťažovateľa, že krajská prokuratúra svojím postupom a napadnutým upovedomením porušila jeho základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že nerozhodla o jeho trestnom oznámení v zmysle zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

12. Ešte pred tým, ako sa ústavný súd začne zaoberať materiálnou stránkou veci, preskúmava aj procesné náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady,

môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita.

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

14. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v zákone o ústavnom súde (III. ÚS 149/04). To znamená, že ústavnú sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je ústavná sťažnosť neprípustná.

15. Podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre sa podanie vždy posudzuje podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené. Teda podľa obsahu podania sa určuje príslušnosť orgánu na jeho vybavenie. V posudzovanom prípade bolo podanie v časti smerujúcej proti prokurátorke okresnej prokuratúry podľa obsahu posúdené ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora v súlade s § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre.

16. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

17. Podľa § 36a ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného predpisu, či sú splnené podmienky na podanie žaloby na všeobecný súd, návrhu na začatie konania alebo opravného prostriedku, či je dôvod na vstup do už začatého konania pred príslušným súdom alebo na vykonanie iných opatrení, na ktoré je podľa zákona oprávnený generálny prokurátor alebo prokurátor. Prokurátor pri vybavovaní podnetu prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

18. Podľa § 36a ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet nie je dôvodný, podnet odloží, o čom písomne vyrozumie podávateľa podnetu.

19. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor.

20. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je teda jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. III. ÚS 152/03).

21. Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, že vynechanie tejto inštitúcie v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním ústavnej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen zistiť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní.

22. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáha ochrany svojho označeného práva, ktoré malo byť porušené postupom a napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry, a to bez toho, aby využil možnosť nápravy danú mu zákonom o prokuratúre a podal opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre, o ktorom by rozhodoval nadriadený prokurátor, teda prokurátor generálnej prokuratúry.

23. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol ako neprípustnú.

24. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 28/06, III. ÚS 526/2016, I. ÚS 539/2017, II. ÚS 120/2018). Oznamovateľ ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2019